

HOTĂRÂREA CURȚII

din 7 mai 1987

Cooperativa Co-Frutta SRL

împotriva

Amministrazione delle finanze dello Stato

[cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare
formulată de Tribunale di Milano (Italia)]

„Impozitul pe consumul de banane”

Cauza 193/85

În cauza 193/85,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de Tribunale di Milano (Italia) pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

Cooperativa Co-Frutta Srl

și

Amministrazione delle finanze dello Stato

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 9, 12 și 95 din Tratatul CEE și a articolului III din Acordul General pentru Tarife și Comerț (GATT),

CURTEA,

compusă din Y. Galmot, președinte de cameră, îndeplinind funcția de președinte, C. Kakouris, T. F. O'Higgins și F. Schockweiler, președinți de cameră, G. Bosco, T. Koopmans, O. Due, U. Everling, K. Bahlmann, R. Joliet și G. C. Rodríguez Iglesias, judecători,

avocat general: C. O. Lenz,

grefier: H. A. Rühl, administrator principal,

după examinarea observațiilor prezentate:

– pentru Cooperativa Co-Frutta Srl, reclamantă în acțiunea principală, de Wilma Viscardini Donà, avocat în baroul din Padova,

— pentru Guvernul Republicii Italiene, de Luigi Ferrari Bravo, șef serviciu Contencios Diplomatic, asistat de domnul Sergio Laporta, avocat de l'État,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de Johannes Føns Buhl, consilier juridic al Comisiei, și Enrico Traversa, membru al Serviciului Juridic al acesteia,

având în vedere raportul de ședință și în urma procedurii orale din 17 iunie 1986,

după ascultarea concluziilor avocatului general, prezentate în ședința din 16 octombrie 1986,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin Ordonanța din 17 ianuarie 1985, primită la Curte la 21 iunie 1985, Tribunale di Milano a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, cinci întrebări preliminare referitoare la interpretarea articolelor 9, 12 și 95 din Tratatul CEE, precum și a articolului III din Acordul General pentru Tarife și Comerț (denumit în continuare „GATT”).

2 Aceste întrebări au fost ridicate în cadrul unei proceduri pendinte pe rolul acestei instanțe între Cooperativa Co-Frutta SRL (denumită în continuare „Co-Frutta”), o societate cooperativă de maturare a bananelor, și Amministrazione delle Finanze dello Stato, pentru restituirea sumelor percepute cu titlu de impozit pe consumul de banane proaspete, în cazul bananelor originare din Columbia și importate din Benelux în Italia de către Co-Frutta.

3 Întrucât a considerat că litigiul ridică probleme privind interpretarea dreptului comunitar, Tribunale di Milano a decis să suspende judecata până când Curtea se va pronunța cu privire la următoarele întrebări preliminare:

„1) O taxă denumită impozit pe consum («imposta erariale di consumo») care se aplică atât produselor importate, cât și produselor naționale, dar care, în practică, se aplică numai produselor importate deoarece, ca urmare a condițiilor climatice, nu există producție națională (și anume, în speță, banane), constituie o taxă cu efect echivalent unui drept vamal, interzisă de articolele 9 și 12 din Tratatul CEE?

2) O astfel de taxă ar trebui, dimpotrivă, să fie considerată o impunere internă în sensul articolului 95 din tratat, citat anterior, din moment ce, dată fiind denumirea sa, aceasta se aplică asupra

consumului produsului, nu asupra importului, chiar dacă este în realitate percepută în momentul vămuirii și se aplică numai bananelor, excluzând orice alt fel de fructe?

3) În cazul în care taxa în cauză trebuie considerată a fi un impozit intern, se opune aceasta articolului 95 alineatul (2) și, ca atare, trebuie interzisă în măsura în care vizează protejarea altor producții de fructe, în special a tuturor fructelor naționale?

4) După caz, articolul 95 trebuie să se aplice numai produselor originare din țările membre ale Comunității sau, de asemenea, produselor aflate în liberă circulație?

5) În cazul în care este exclusă aplicarea articolului 95 din Tratatul CEE produselor originare din țări terțe, o taxă contrară articolului 95 în ceea ce privește produsele statelor membre este de asemenea contrară articolului III din GATT, în ceea ce privește produsele originare de pe teritoriul părților contractante ale acordului?"

4 Rezultă din dosar că producția italiană de banane, care se limitează la Sicilia, era de 120 de tone în 1985 și că importurile de banane în Italia, în același an, s-au ridicat la 357 500 tone.

5 De asemenea, din dosar rezultă că legislația fiscală italiană prevede în total nouăsprezece impozite pe consum, dintre care trei se aplică produselor tropicale, și anume impozitul pe cafea, impozitul pe cacao și impozitul pe banane. Printre celelalte impozite pe bunurile de consum destinate alimentației umane sunt prevăzute cele pe alcool, pe bere, pe zaharuri, pe îndulcitori, pe uleiuri din semințe și pe margarină. De asemenea, există alte zece impozite pe consum care se referă la produse nealimentare, printre care cele pe tutunul prelucrat, pe chibrituri, pe gazul metan, pe uleiurile minerale și altele.

6 În ceea ce privește faptele, derularea procedurii și observațiile prezentate în temeiul articolului 20 din Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a CEE, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar sunt reluate în cele ce urmează numai în măsura în care este necesar pentru raționamentul Curții.

Cu privire la prima și la a doua întrebare

7 Prima și a doua întrebare se referă la distincția dintre o taxă cu efect echivalent unui drept vamal, în sensul articolelor 9 și 12 din tratat, și un impozit intern, în sensul articolului 95, și vizează să permită instanței de trimitere să determine cărei categorii din cele două îi aparține impozitul pe consumul de banane. Prin urmare, este necesar să se răspundă concomitent acestor două întrebări.

8 Conform jurisprudenței constante a Curții rezultă că interdicția prevăzută la articolele 9 și 12 din tratat, în ceea ce privește taxele cu efect echivalent, vizează orice taxă aplicată cu ocazia sau din cauza importului și care, întrucât se aplică în mod specific unui produs importat excluzând produsul național similar, are ca rezultat, prin modificarea prețului său de cost, aceeași incidență restrictivă asupra liberei circulații a mărfurilor ca și un drept vamal.

9 Caracteristica esențială a unei taxe cu efect echivalent unui drept vamal, prin care aceasta se distinge de un impozit intern constă, prin urmare, în aceea că prima se aplică exclusiv produsului importat ca atare, în timp ce al doilea se aplică în același timp produselor importate și celor naționale.

10 Curtea a recunoscut, cu toate acestea, că o taxă care se aplică unui produs importat dintr-un alt stat membru, atunci când nu există un produs național identic sau similar, nu constituie o taxă cu efect echivalent, ci un impozit intern în sensul articolului 95 din tratat, în cazul în care aceasta intră sub incidența unui regim general de redevențe interne cuprinzând sistematic categorii de produse în funcție de criterii obiective aplicate independent de originea produselor.

11 Aceste considerații demonstrează că, și atunci când a fost necesar să se asimileze, în unele cazuri, în scopul clasificării unei taxe care se aplică produselor importate, ipoteza existenței unei producții interne extrem de reduse cu inexistența unei astfel de producții, aceasta nu a însemnat că impozitul în litigiu trebuie să fie considerat obligatoriu o taxă cu efect echivalent unui drept vamal. Situația nu s-ar prezenta astfel dacă s-ar integra într-un sistem general de impozite interne care să se aplice sistematic categoriilor de produse, în conformitate cu criteriile enumerate mai sus.

12 În cazul unui impozit pe consum cum este cel care face obiectul acțiunii principale, acest impozit face parte dintr-un sistem general de taxe interne. Cele nouăsprezece impozite pe consum sunt reglementate prin norme fiscale comune și se aplică diferitelor categorii de produse în temeiul unui criteriu obiectiv, independent de originea produsului în cauză, și anume apartenența unui produs la o anumită categorie de mărfuri. O parte din aceste impozite se aplică produselor destinate consumului uman, inclusiv impozitul pe consumul de banane. Faptul că aceste bunuri sunt produse intern sau extern nu pare a avea nicio influență nici asupra nivelului, nici asupra bazei de calcul sau a modalităților de încasare. Destinația venitului obținut din aceste impozite nu este specifică; reprezintă un venit fiscal identic cu alte impozite și contribuie, la fel ca acestea, în general, la finanțarea cheltuielilor statului în toate sectoarele.

13 În consecință, impozitul pe consum în litigiu trebuie considerat ca făcând parte integrantă dintr-un regim general de impuneri interne în sensul articolului 95 din tratat și compatibilitatea acestuia cu dreptul comunitar trebuie să fie apreciată în cadrul acestui articol, și nu în cel al articolelor 9 și 12 din tratat.

14 Prin urmare, este necesar să se răspundă la prima și a doua întrebare că o taxă denumită impozit pe consum, care se aplică atât produselor importate, cât și produselor naționale, dar care, de fapt, se aplică exclusiv produselor importate, deoarece există o producție națională extrem de redusă, nu reprezintă o taxă cu efect echivalent unui drept vamal la import în sensul articolelor 9 și 12 din Tratatul CEE, dacă se integrează într-un sistem general de impozite interne cuprinzând sistematic categorii de produse în funcție de criterii obiective aplicate independent de originea produselor. Prin urmare, aceasta are caracterul unui impozit intern în sensul articolului 95.

Cu privire la a treia întrebare

15 A treia întrebare a instanței naționale urmărește să stabilească dacă, în situația în care taxa în cauză trebuie considerată a fi o impunere internă, este interzisă în temeiul articolului 95 alineatul

(2), în măsura în care există posibilitatea să protejeze alte producții de fructe, în special fructele tipic naționale.

16 În această privință, este necesar, mai întâi, să se constate că, printr-o hotărâre pronunțată astăzi (Comisia/Republica Italiană, 184/85, Rec., 1987, p. 2013), Curtea a declarat că „Republica Italiană, care a instituit și menținut o taxă pe consumul de banane proaspete, aplicabilă bananelor originare din alte state membre, în special celor din teritoriile franceze de peste mări, nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul articolului 95 alineatul (2) din Tratatul CEE”.

17 Curtea a evaluat criteriul de similitudine pe care se bazează interdicția de la articolul 95 alineatul (1), luând în considerare, pe de o parte, ansamblul de caracteristici obiective ale celor două categorii de produse, și anume ale bananelor și fructelor de masă de producție tipic italiană, cum ar fi calitățile organoleptice și conținutul lor de apă și, pe de altă parte, faptul că cele două categorii de fructe pot sau nu să îndeplinească aceleași nevoi ale consumatorilor.

18 Curtea a constatat că cele două categorii de produse prezintă caracteristici diferite, atât din cauza calităților lor organoleptice, cât și din punct de vedere al capacității lor de a satisface aceleași nevoi ale consumatorilor. Prin urmare, Curtea a concluzionat că aceste două categorii de produse nu sunt similare în sensul articolului 95.

19 Astfel cum Curtea a stabilit în hotărârea pronunțată astăzi, la care s-a făcut trimitere anterior, atunci când condiția de similaritate prevăzută la articolul 95 alineatul (1) nu este îndeplinită, cel de-al doilea alineat al articolului respectiv este menit să reglementeze orice formă de protecționism fiscal indirect în cazul produselor care, fără a fi similare în sensul alineatului (1) se găsesc, cu toate acestea, într-un raport de concurență, chiar parțială, indirectă sau potențială.

20 Această dispoziție urmărește astfel obiectivul general de a asigura neutralitatea fiscală și încearcă să preîntâmpine ca un stat membru să discrimineze un produs importat dintr-un alt stat membru favorizând, prin intermediul legislației fiscale naționale, produsele interne, creând astfel obstacole în calea liberei circulații a mărfurilor între statele membre.

21 În hotărârea menționată, Curtea a subliniat că bananele oferă o alternativă consumatorilor de fructe. Bananele trebuie astfel considerate ca fiind într-un raport de concurență parțială cu astfel de fructe. Prin urmare, impozitarea bananelor nu trebuie să aibă ca efect protecția indirectă a fructelor de masă de producție tipic italiană.

22 În ceea ce privește natura protectoare a regimului fiscal instituit prin Legea nr. 986, aceeași hotărâre a constatat că regimul se caracterizează prin aceea că impozitul pe consum, în litigiu, nu se aplică fructelor tipic naționale. Natura protectoare a acestui impozit este accentuată de nivelul său de 525 LIT pe kilogram, reprezentând aproape jumătate din prețul de import din 1985. Această diferență de impozitare influențează piața produselor în cauză, reducând consumul potențial al produselor importate.

23 Prin urmare, este necesar să se răspundă la cea de a treia întrebare că articolul 95 alineatul (2) din Tratatul CEE se opune unui impozit pe consum aplicat anumitor fructe importate, din moment ce există posibilitatea să protejeze producția internă de fructe.

Cu privire la a patra întrebare

24 A patra întrebare urmărește să stabilească dacă articolul 95 se aplică tuturor produselor provenite din statele membre, inclusiv produselor origine din țări terțe, care se află în liberă circulație în statele membre.

25 Este adevărat că, spre deosebire de formularea articolului 9 din tratat, care se referă în mod expres la produsele provenite din țări terțe, aflate în liberă circulație în statele membre, cea a articolului 95 menționează numai produsele „celorlalte state membre”. Cu toate acestea, din jurisprudența constantă a Curții rezultă că, în sistemul tratatului, articolul 95 alineatele (1) și (2) constituie o completare a dispozițiilor referitoare la eliminarea drepturilor vamale și a taxelor cu efect echivalent. Acestea au drept scop asigurarea liberei circulații a mărfurilor între statele membre, în condiții normale de concurență, prin eliminarea oricărei forme de protecție care ar putea rezulta din aplicarea unor impozite interne discriminatorii față de produsele din alte state membre. În acest sens, articolul 95 trebuie să garanteze perfecta neutralitate a impozitelor interne în ceea ce privește concurența dintre produsele naționale și produsele importate din alte state membre.

26 Articolul 95 nu poate fi interpretat într-un sens contrar scopului mai sus menționat. De fapt, în temeiul articolului 9 alineatul (1) din tratat, Comunitatea este întemeiată pe o uniune vamală care se extinde la ansamblul schimburilor de mărfuri care îl presupune adoptarea unui Tarif Vamal Comun. Astfel cum a reamintit Curtea în Hotărârea sa din 15 decembrie 1976 (Donckerwolcke, 41/76, Rec., p. 1921), în temeiul articolului 9 alineatul (2), măsurile prevăzute pentru liberalizarea schimburilor comerciale dintre statele membre se aplică în mod identic atât produselor origine din statele membre, cât și produselor care se află în liberă circulație în Comunitate, în conformitate cu cerințele de la articolul 10. În această privință, Curtea a precizat că, în ceea ce privește libera circulație a mărfurilor în interiorul Comunității, produsele aflate în liberă circulație sunt definitiv și în întregime asimilate produselor origine din statele membre.

27 În Hotărârea din 1 iulie 1969 (Sociaal Fonds voor de Diamantarbeiders, cauzele conexate 2 și 3/69, Rec., p. 211), Curtea a stabilit că importanța interdicțiilor prevăzute la articolele 9 și 12 din tratat este aceea că, pentru a evita sustragerea de la acestea printr-o varietate de practici vamale sau fiscale, tratatul a încercat să prevină orice eventuală lacună în aplicarea lor. Aceasta a indicat că articolul 95 a fost conceput astfel încât să umple eventualele breșe pe care o măsură fiscală le-ar putea deschide în interdicțiile prevăzute.

28 Rezultă că, o interpretare a articolului 95, care ar exclude aplicarea acestuia produselor aflate în liberă circulație, ar ajunge la un rezultat contrar, atât spiritului tratatului, astfel cum a fost exprimat la articolele 9 și 10, cât regimului acestuia. În fapt, politica comercială față de țările terțe intră în competența exclusivă a Comunității, sub rezerva măsurilor de protecție necesare, care ar putea fi adoptate conform condițiilor de la articolul 115 din tratat. În consecință, statele membre nu pot avea libertatea de a impune taxe discriminatorii pentru produsele origine din țări terțe, care se află în liberă circulație.

29 Prin urmare, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 95 din Tratatul CEE vizează toate produsele provenite din statele membre, inclusiv produsele originare din țări terțe, care se află în liberă circulație în statele membre.

30 Având în vedere răspunsul la cea de a patra întrebare, nu mai este necesar să se răspundă la cea de a cincea întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

31 Cheltuielile efectuate de către Guvernul Republicii Italiene și de către Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura în fața instanței naționale, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de către Tribunale di Milano, prin Ordonanța din 17 ianuarie 1985, hotărăște:

1) O taxă denumită impozit pe consum, care se aplică atât produselor importate, cât și produselor naționale, dar care, de fapt, se aplică aproape exclusiv produselor importate, deoarece producția națională este extrem de redusă, nu reprezintă o taxă cu efect echivalent unui drept vamal la import, în sensul articolelor 9 și 12 din Tratatul CEE, dacă se integrează într-un sistem general de impuneri interne, aplicat sistematic unor categorii de produse conform unor criterii obiective, independent de originea produselor. Prin urmare, aceasta are caracterul unui impozit intern în sensul articolului 95.

2) Articolul 95 alineatul (2) din Tratatul CEE se opune unui impozit pe consum aplicat anumitor fructe importate, în cazul în care există posibilitatea să protejeze producția internă de fructe.

3) Articolul 95 din Tratatul CEE vizează toate produsele provenite din statele membre, inclusiv produsele originare din țări terțe, care se află în liberă circulație în statele membre.

Galmot	Kakouris	O'Higgins	Schockweiler	Bosco	
Koopmans	Due	Everling	Bahlmann	Joliet	Rodríguez Iglesias

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 7 mai 1987.

Grefier
P. Heim

Pentru președinte
Y. Galmot
președinte de Cameră